

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. spalio 6 d.
(OR. en)

13632/23

LIMITE

JAI 1237
COPEN 337
RELEX 1115
IPCR 59
COJUR 49

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 6458/23, 9315/23

Dalykas: Teisminis atsakas ir kova su nebaudžiamumu, kiek tai susiję su
nusikaltimais, padarytais dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą
– Dabartinė padėtis

Delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas pirmiau nurodyta tema.

Teisminis atsakas ir kova su nebaudžiamumu, kiek tai susiję su nusikaltimais, padarytais dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą. Dabartinė padėtis

Pirmininkaujanti Ispanija yra labai susirūpinusi dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą didelio poveikio. Atsižvelgdama į anksčiau pirmininkavusių valstybių narių nustatytą planą, pirmininkaujanti Ispanija norėtų pateikti informaciją apie naujausias iniciatyvas, kurių imtasi Europos lygmeniu kovos su nebaudžiamumu srityje, daugiausia dėmesio skirdama veiklai po 2023 m. birželio 8–9 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdžio.

2023 m. birželio 29–30 d. susitikime Europos Vadovų Taryba pareiškė, kad ES tebėra tvirtai įsipareigojusi užtikrinti, kad Rusija būtų patraukta visapusiškon atsakomybėn už agresijos karą prieš Ukrainą. Europos Vadovų Taryba palankiai įvertino pažangą, padarytą steigiant Tarptautinį baudžiamojo persekiojimo už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą centrą (ICPA). Europos Vadovų Taryba įvertino pastangas įsteigti Tribunalą dėl baudžiamojo persekiojimo už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą, įskaitant Koalicijoje dėl tribunolo steigimo atliktą darbą, ir paragino šį darbą tęsti. Be to, Europos Vadovų Taryba palankiai įvertino tai, kad Europos Taryboje sukurtas Rusijos Federacijos agresijos prieš Ukrainą padarytos žalos registras, ir paragino darbą tęsti.

Eurojusto vadovaujamas ICPA oficialiai pradėjo savo veiklą Hagoje 2023 m. liepos 3 d. Jį inauguravo Eurojusto pirmininkas, už teisingumą atsakingas Europos Komisijos narys, Ukrainos generalinis prokuroras, Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) prokuroras, JAV generalinio prokuroro pavaduotojas ir Nyderlandų teisingumo ministrė. Faktiškai ICPA pradėjo veikti rugsėjo mėn.

Per ICPA Eurojustas remia vykdomus agresijos nusikaltimo tyrimus. ICPA veikloje dalyvaus keli visu etatu dirbantys Ukrainos prokurorai ir ne visu etatu dirbantys prokurorai iš valstybių narių, įtraukti į Įtariamų sunkiausių tarptautinių nusikaltimų, padarytų Ukrainoje, jungtinę tyrimo grupę (JTG). Siekiant užtikrinti, kad tyrimai būtų glaudžiai derinami, TBT prokuratūra, kuri dalyvauja JTG¹, taip pat aktyviai dalyvaus ICPA veikloje. JAV valdžios institucijos bendradarbiauja su JTG nariais pagal susitarimo memorandumą, teikdamos informaciją ir įrodymus per specialųjį prokurorą dėl agresijos nusikaltimo, laikinai komandiruoatą į Eurojustą. Kai kurios šalys – tiek JTG nepriklausančios valstybės narės, tiek trečiosios šalys – pasiūlė teikti technines ekspertines žinias (pvz., karinę analizę) arba finansavimą. Eurojustas ir JTG nariai šiuo metu nustato tikslus poreikius ir analizuoja tokios paramos pagrindą.

2023 m. rugsėjo 11 d. Rygoje (Latvija) įvykusioje konferencijoje „Teisingumo Ukrainai link: siekiant atsakomybės, sujungiant vaikus su jų šeimomis ir didinant jos teisingumo sistemos atsparumą“ Europos Tarybos narėmis ir stebėtojomis esančių valstybių teisingumo ministrai aptarė Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą pasekmes. Jie pakartojo tvirtą įsipareigojimą skatinti teisingumą ir pagarbą tarptautinei teisei ir palankiai įvertino Rusijos Federacijos agresijos prieš Ukrainą padarytos žalos registro sukūrimą pagal Europos Tarybos išplėstinį dalinį susitarimą. Konferencijoje taip pat dalyvavo už teisingumą atsakingas Europos Komisijos narys, Eurojusto pirmininkas ir ES pagrindinių teisių agentūros direktorius.

2023 m. rugsėjo 12 d. Rygoje įvyko Žalos registro dalyvių konferencijos antrasis posėdis, skirtas finansiniams klausimams ir valdybos skyrimo procedūrai. Europos Sąjunga savanoriškai svariai prisidėjo finansuojant išlaidas, susijusias su registro sukūrimu; jo biudžetas finansuojamas metiniais dalyvaujančių valstybių įnašais ir savanoriškais įnašais.

¹ 2023 m. spalio 5 d. JTG dalyviu taip pat tapo Europolas.

Pirmininkaujanti valstybė narė norėtų akcentuoti Eurojusto darbą, susijusį su Sunkiausių tarptautinių nusikaltimų įrodymų duomenų baze (CICED) Eurojuste.

2023 m. vasario 23 d. Eurojustas pradėjo eksploatuoti naujai sukurtą CICED. Ši speciali teisminių duomenų bazė buvo sukurta siekiant išsaugoti, analizuoti ir laikyti sunkiausių tarptautinių nusikaltimų (genocido, nusikaltimų žmoniškumui, karo nusikaltimų ir susijusių nusikaltimų) įrodymus. Ja naudodamasis Eurojustas gali padėti nacionalinėms teisminėms institucijoms nustatyti kitoje šalyje esančius įrodymus, kurie gali būti svarbūs jų pačių tyrimui.

Dabar CICED atžvilgiu itin svarbus momentas, nes vyksta trečiasis jos plėtros etapas. Kadangi saugaus informacijos saugojimo ir perdavimo funkcijos jau užtikrintos, Eurojustas imasi veiksmų įgyvendinti analitinę funkciją, kuriai 2023 m. vasarą pritarė Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas. Ši analitinė funkcija suteiks Eurojustui galimybę toliau analizuoti gautą informaciją, nustatyti tarpusavio sąsajas ir teikti grįžtamąją informaciją valstybėms narėms. Eurojustas tikisi, kad analitinio komponento techninis įgyvendinimas bus baigtas ne vėliau kaip 2023 m. lapkričio mėn. Labai svarbu, kad visos valstybės narės, nepriklausomai nuo to, ar jos yra JTG narės, teiktų įrodymus duomenų bazei.

Be to, padaryta pažanga ES teisės aktų dėl ES ribojamųjų priemonių pažeidimų ir konfiskavimo srityje.

2023 m. birželio 13 d. ir spalio 3 d. įvyko pirmasis ir antrasis trilogai dėl pasiūlymo dėl direktyvos dėl konfiskavimo ir turto susigrąžinimo.

Kalbant apie pasiūlymą dėl direktyvos dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimus, pirmieji trilogai įvyko 2023 m. liepos 12 d. ir rugsėjo 26 d.